

CALITATEA VIEȚII ÎN ROMÂNIA: 1990–2006

IULIANA PRECUPETU
ANA MARIA PREOTEASA
COSMINA POP

Articolul de față descrie situația calității vieții românilor într-o perspectivă longitudinală, acoperind perioada 1990–2006. Cele cinci dimensiuni ale calității vieții incluse aici sunt: condițiile de viață, mediul social, mediul politic, viața profesională și viața personală. Datele de cercetare exprimă nivelurile înregistrate de indicatori la momentele de timp ale cercetărilor și permit urmărirea evoluției în timp a diferitelor componente ale vieții. Studiul conține date primare de cercetare care, în mod sigur, vor fi interesante pentru cei preocupați de domeniul calității vieții și de domeniile conexe (politici sociale, economice ș.a.m.d.). Datele prezentate sunt evaluări ale oamenilor asupra propriei vieți și stările de satisfacție pe care oamenii le încearcă în raport cu condițiile de viață. Rezultatele demonstrează că, deși pe ansamblu se observă un nivel relativ scăzut al calității vieții în România, există o tendință crescătoare a mai multor indicatori, începând cu anul 2003 și care se continuă în anul 2006.

Calitatea vieții constituie o abordare larg cuprinzătoare, orientată către cercetarea condițiilor obiective de viață, precum și a modului în care oamenii evaluează circumstanțele în care ei trăiesc. Referindu-se la bunăstarea oamenilor în societate, calitatea vieții permite relaționarea cercetării cu politicile sociale, relevând domeniile deficitare, ca și inegalitățile între diferitele grupuri sociale, dovedindu-și, astfel, utilitatea în orientarea eforturilor de dezvoltare socială.

În esență, cercetarea de *calitatea vieții* urmărește:

- Crearea unei imagini complete asupra calității vieții, prin descrierea și explicarea diferitelor componente ale vieții oamenilor: veniturile, consumul, viața de muncă, viața de familie, socială, condițiile de locuire, sănătatea, serviciile publice, serviciile sociale, bunăstarea subiectivă etc.
- Monitorizarea schimbării sociale, în diferitele domenii investigate.
- Explorarea inter-relaționării între variatele componente ale vieții, în scopul înțelegerii modului în care acestea se articulează și contribuie la o viață de calitate.
- Identificarea grupurilor sociale vulnerabile și caracterizarea calității vieții acestora.

*Diagnoza Calității Vieții*¹ este un program major al Institutului de Cercetare a Calității Vieții, care are ca scop descrierea și explicarea calității vieții în România. Setul de date *Diagnoza calității vieții* include o serie continuă de date provenită din cercetările anuale pentru anii 1990–1999 și completată cu date de cercetare pentru anii 2003 și 2006. Cercetările sunt realizate pe eșantioane reprezentative la nivel național, incluzând indicatori obiectivi și subiectivi.

Eșantioanele reprezentative la nivel național sunt stratificat-probabiliste, multistadiale (excepție, anul 1990, când s-a utilizat eșantionarea pe cote) și cuprind populația de peste 18 ani. Criteriile de stratificare includ provincia istorică, mediul rezidențial rural/urban și mărimea localității (orașe mici, mijlocii, mari). Pentru perioada 1996–1998 au fost realizate eșantioane-panel, care permit cercetarea aprofundată a proceselor de schimbare socială.

Având în vedere mărimea cuprinsă între 1 000 și 1 500 de subiecți a eșantioanelor probabiliste, pentru valorile procentuale determinate în cercetare și prezentate în tabele pentru un anumit indicator, se admite o eroare teoretică de ± 3 , la o probabilitate de 0,95. Totodată, menționăm faptul că, la aceste mărimi ale eșantioanelor, nu sunt suficient reprezentate segmentele de populație cu poziții situate la extremele scalei sociale, respectiv cei mai săraci sau cei mai bogați dintre români.

Materialul de față conține: o descriere a situației, o prezentare a datelor pentru anul 2006 (primul grafic) și a dinamicii în timp: 1990–2006. Pentru marea majoritate a indicatorilor, datele sunt prezentate pentru fiecare an în care s-au realizat cercetări. Pentru un număr redus de indicatori, din seria de date lipsesc valorile corespunzătoare anilor în care întrebările nu au fost prezente în chestionare. Tabelele cuprind procentele celor care s-au pronunțat în legătură cu diferitele aspecte incluse în cercetare. Diferențele de până la 100% reprezintă procentul non-răspunsurilor.

Scopul acestui material este de a face cunoscute date primare de cercetare care pot prezenta interes pentru cei preocupați de domeniul calității vieții, de dinamica în timp a diferitelor componente ale calității vieții și de compararea acestora, în afara analizelor mai aprofundate și rafinate care constituie o bogată bază de studii a ICCV.

Datele de cercetare prezentate aici sunt organizate pe cinci dimensiuni: condiții de viață, mediu social, mediu politic, viață profesională, viață personală, încercând să surprindă cât mai complet elementele care descriu calitatea vieții. Informația include: referiri la stări de fapt, evaluările oamenilor asupra propriei vieți dar și stările de satisfacție/mulțumire pe care oamenii le încearcă în raport cu

¹ Coordonatorul cercetării este prof.dr Ioan Mărginean, iar din colectivul de cercetare *Diagnoza Calității Vieții 2006* au mai făcut parte, pe lângă autorii studiului de față, Raluca Popescu, Claudia Petrescu, Bogdan Voicu.

condițiile de viață. Rezultatele de cercetare exprimă nivelurile înregistrate de către diferiții indicatori în fiecare an și permit urmărirea evoluției în timp a componentelor vieții. Din datele prezentate se desprinde concluzia că, deși pe ansamblu se poate vorbi de un nivel relativ modest al calității vieții în România, se poate observa o tendință crescătoare a mai multor indicatori, începând cu anul 2003, care se continuă în anul 2006.

CONDIȚIILE DE VIAȚĂ

Această dimensiune include o serie de indicatori mențiți să dea măsura modului în care trăiesc oamenii, a nivelului de trai, atât din perspectivă obiectivă cât și subiectivă.

Analiza datelor demonstrează o ușoară îmbunătățire a standardului de viață al populației, în anul 2006, în comparație cu anii 1999–2003. Indicatorii obiectivi arată că populația tinde să aibă o situație stabilă în ceea ce privește *posesia de proprietăți/coproprietăți*, cu o creștere ușoară în ceea ce privește deținerea de proprietăți imobiliare secundare (suplimentare). Tendința crescătoare se observă în special după anul 2003, când accesul la creditele ipotecare/imobiliare a devenit mai facil. Se constată, de asemenea, o evoluție și în ceea ce privește *posesia bunurilor de folosință îndelungată*, în special a celor moderne. Procentul deținătorilor de *computere personale* s-a mărit considerabil, crescând cu 60% față de anul 2003. Explicația pentru această situație este dată de necesitatea accesului la informație și la comunicarea pe căi virtuale, esențiale în societatea în care trăim. Cu toate acestea, la acest capitol România se află, încă, în urma mediei europene² (54% PC-uri în gospodării).

Indicatorii subiectivi arată un optimism crescut în ceea ce privește situația economică. Oamenii își apreciază *veniturile* ca fiind mai satisfăcătoare decât în anii trecuți și în mai mare măsură suficiente în raport cu necesitățile familiei. Majoritatea celor intervievați își apreciază pozitiv situația materială (61%), ceilalți considerând-o proastă sau foarte proastă. Urmărind în timp evoluția indicatorului, putem observa cu ușurință o îmbunătățire a percepției populației vizavi de situația financiară. Creșterea este evidentă în special după 1999.

Bunăstarea gospodăriei se măsoară însă și folosind conceptul de *deprivare*. Indicatorul folosit în cercetarea noastră pentru a studia acest concept a fost cuprins într-o întrebare prin care oamenii erau rugați să evalueze capacitatea economică a gospodăriei de a asigura cel puțin strictul necesar. S-a considerat că se află într-o situație de deprivare acele gospodării care nu-și pot

²Christophe Demunter, *The digital divide in Europe*, Eurostat 2004.

asigura nici măcar elementele esențiale pentru o viață decentă (strictul necesar). 27% din totalul populației investigate declară că veniturile obținute în gospodărie nu le ajung nici pentru strictul necesar, în timp ce 34% din eșantion declară că au doar strictul necesar. Cu toate că starea economică este critică pentru un procent relativ însemnat de persoane, se poate observa că ponderea celor ce nu își pot asigura strictul necesar a scăzut semnificativ în ultimii 3 ani. Referitor la *situația economiilor personale*, rămâne în continuare relativ mic procentul celor care declară că reușesc să strângă bani (19%, în 2006 și 21%, în 2003). Rezultatele cercetării arată, totuși, că ponderea românilor care reușesc să cumpere chiar lucruri mai scumpe, dacă fac eforturi, este în creștere (de la 6%, în 2003 la 13%, în 2006).

Și *condițiile de viață, în comparație cu cele din anul anterior studiului*, sunt apreciate pozitiv sau neutru de aproximativ 61% din populație, restul având o părere contrară. În timp, observăm o creștere a ponderii opiniilor pozitive prin comparație față de anul anterior cercetării. De asemenea, propriile evaluări pentru *scala Bogat – Sărac* demonstrează o sporire a numărului celor care se apreciază a fi în clasele superioare ale scalei și o scădere a celor care se plasează mai aproape de sărăcie. Acest model optimist, descris de date, poate fi pus în legătură cu procesul de creștere economică vizibil în ultimii ani în România, dar și cu alte elemente de natură structurală, cum ar fi accesibilitatea creditelor de consum, care face posibilă achiziționarea bunurilor de folosință îndelungată.

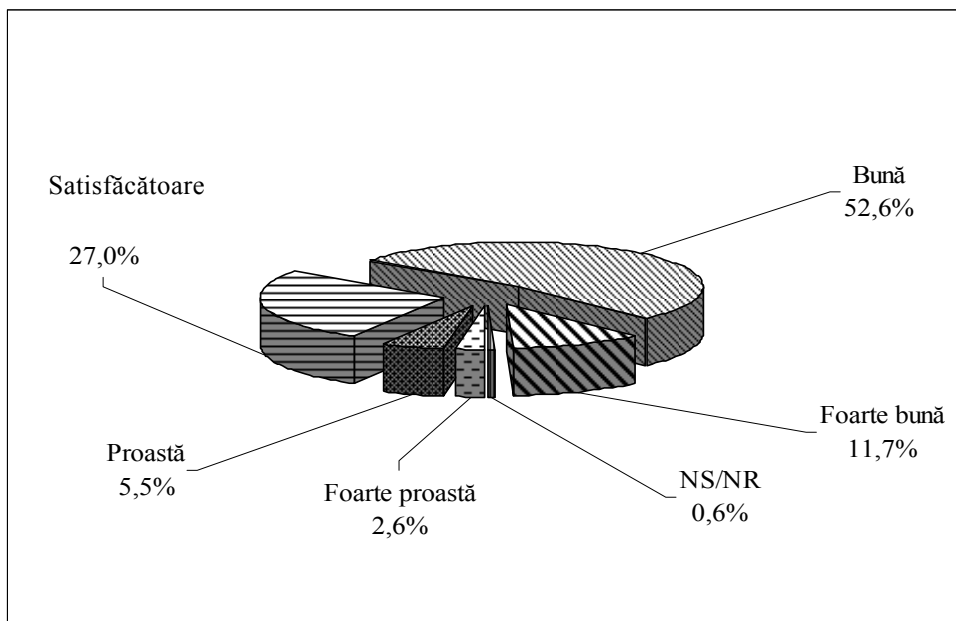
Sunt însă și elemente care se mențin la niveluri aproximativ asemănătoare (*aprecierea locuinței și a apei potabile*). În ceea ce privește modul în care oamenii își apreciază locuința, se poate spune că marea majoritate o evaluează pozitiv (peste 85%), situație aflată în creștere, în ultimii ani. Se poate considera, așadar, că locuința este un element de stabilitate în viața românilor. În cazul unui element de infrastructură, cum este *asigurarea apei potabile*, se observă o ușoară creștere a numărului celor critici la adresa acestui element, situație explicabilă prin menținerea în continuare a unui procent însemnat din populație care nu are acces la apa curentă, dar și prin creșterea aspirațiilor acestora.

Un ultim indicator pentru această dimensiune a permis indivizilor să enunțe propriile soluții pentru creșterea nivelului de trai. Dintre *măsurile* enunțate de subiecți *pentru a se îmbunătăți condițiile de viață*, cel mai frecvent menționate au fost cele legate de aspectul financiar (creșterea veniturilor, scăderea impozitelor și prețurilor), creșterea gradului de ocupare, schimbarea conducerii politice, stoparea corupției, respectarea legilor, îmbunătățirea serviciilor de sănătate și schimbarea mentalității.

1. Locuința

Cum apreciați locuința dvs.?

2006

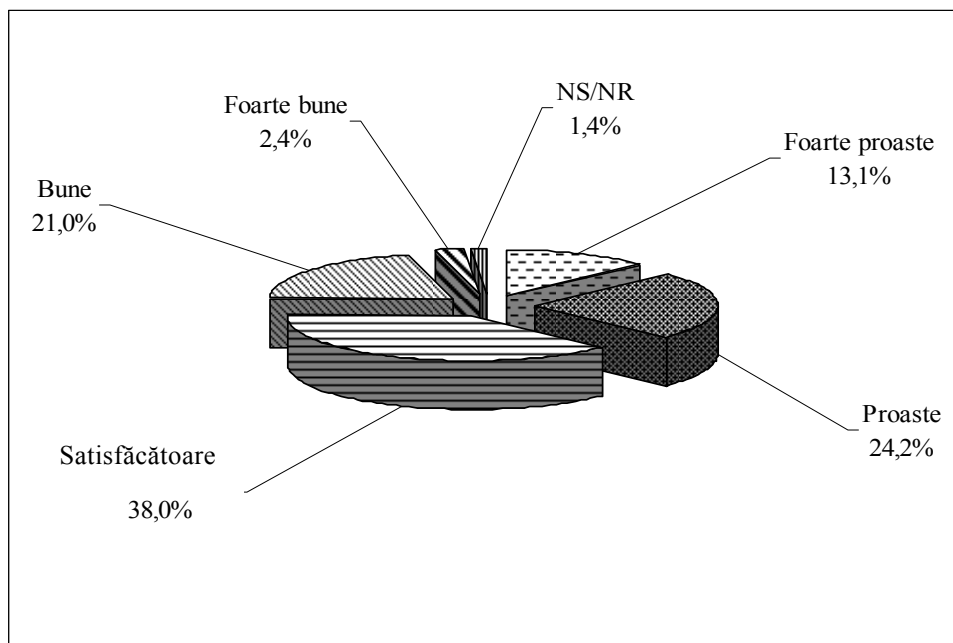
%

Locuința	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte proastă	3	4	4	2	2	1	5	2	2	2	2	3
Proastă	5	5	7	5	6	7	9	8	9	7	6	5
Satisfăcătoare	21	25	22	23	22	27	28	27	28	31	25	27
Bună	55	50	53	59	60	58	50	56	54	51	57	53
Foarte bună	16	14	13	10	10	7	7	6	6	8	10	12

2. Veniturile familiei

Cum apreciați că sunt veniturile familiei dvs.?

2006

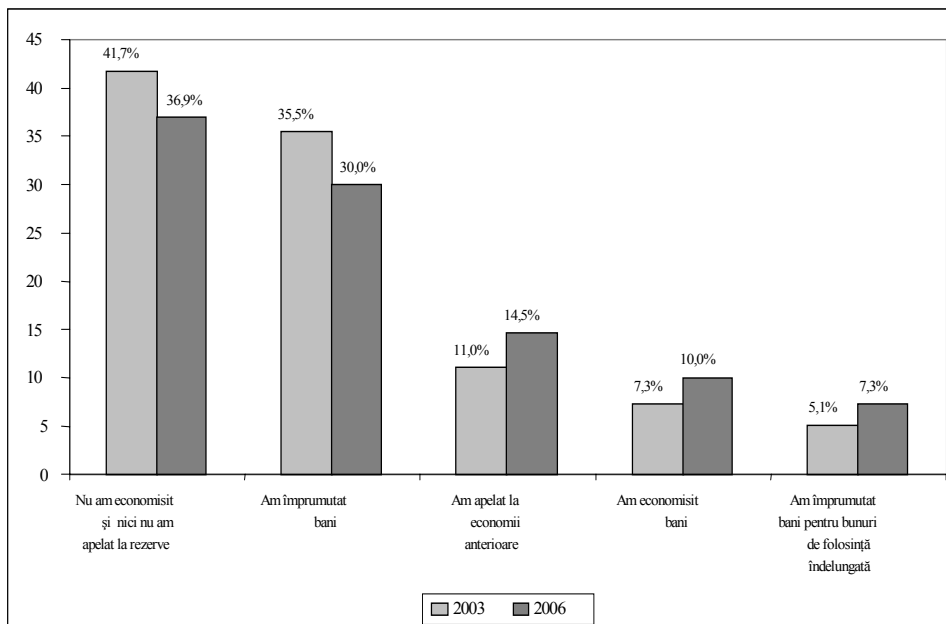

%

Veniturile familiei	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte proaste	10	13	13	17	22	22	17	18	19	16	13
Proaste	26	29	32	38	32	35	33	36	37	34	24
Satisfăcătoare	44	39	36	31	32	30	36	33	31	33	38
Bune	18	16	15	11	11	9	12	11	12	15	21
Foarte bune	2	1	1	1	1	1	1	0	1	1	2

4. Raportul dintre veniturile și cheltuielile gospodăriei

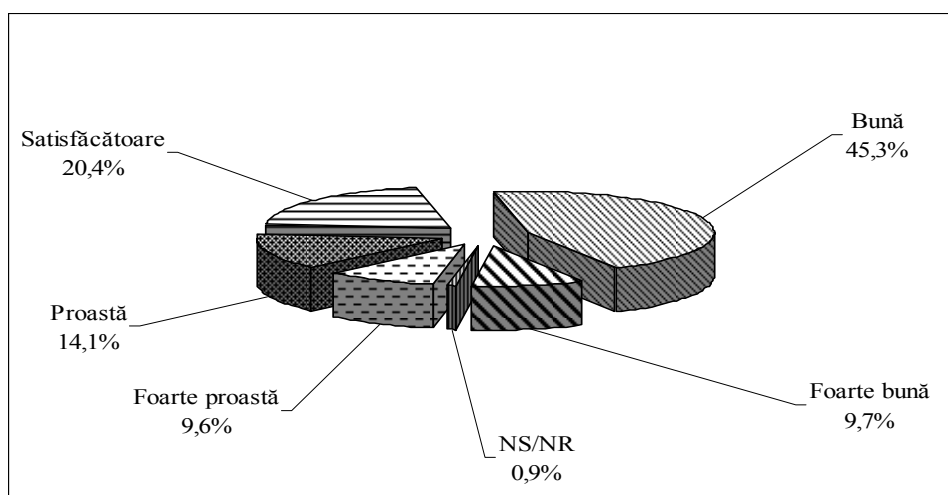
Dacă raportăm cheltuielile efectuate în gospodăria dvs. în luna trecută (mai), la veniturile din aceeași perioadă, puteți spune că...?

5. Asigurarea apei potabile

Cum apreciați asigurarea apei potabile în localitate?

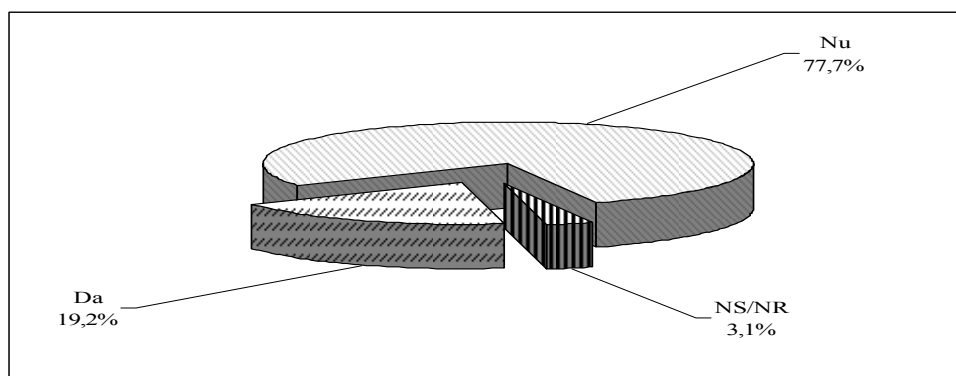
2006

7. Economii ca fonduri de siguranță pentru viitor

În familia dvs. dispuneți de anumite sume de bani, ca fonduri de siguranță (acasă sau în bănci), pentru a face față unor cheltuieli viitoare?

2006

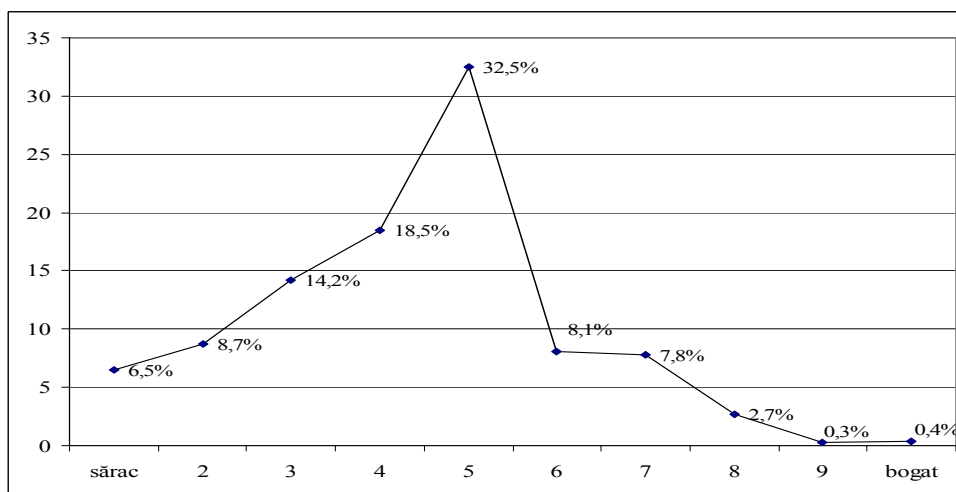
%

Economii	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Da	23	23	22	20	21	19
Nu	77	75	77	78	75	78

8. Scala sărac – bogat

În orice societate, unii oameni se consideră bogați, alții se consideră săraci. Având în vedere numerotarea de la 1 la 10, dvs. unde vă situați?

2006

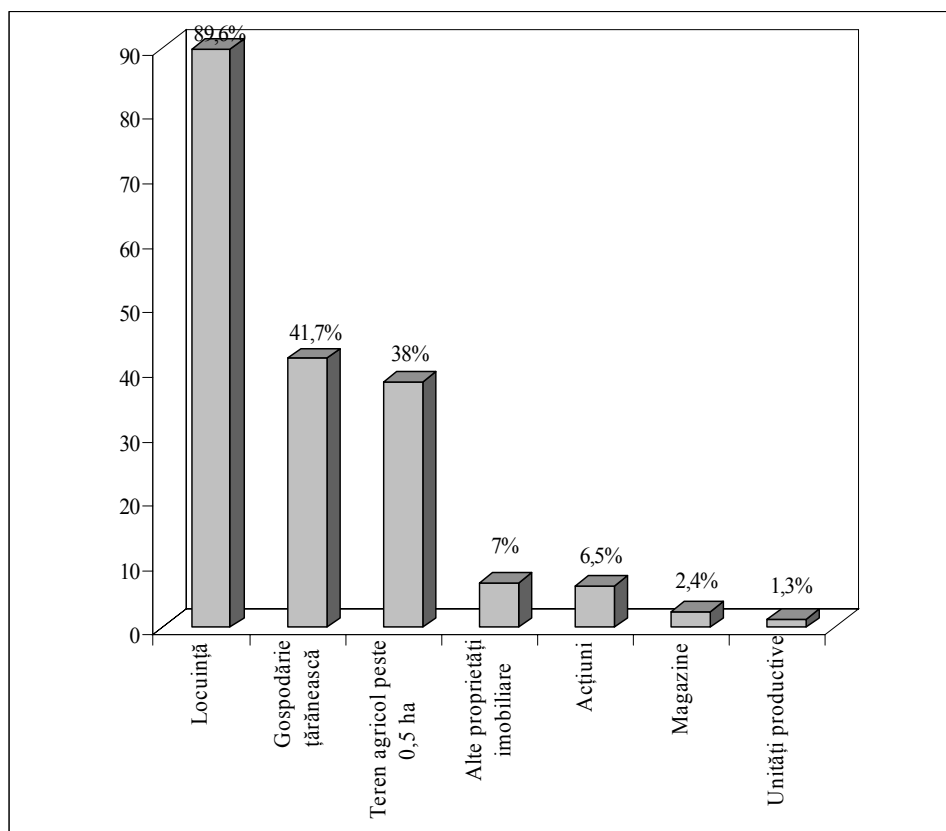
%

Situarea pe scala bogat – sărac	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Bogat 10	0	0	0	0	0	0	0	0
9	0	1	0	0	0	0	0	0
8	2	1	2	1	1	1	2	3
7	5	5	3	4	4	4	5	8
6	9	8	9	9	9	8	11	8
5	40	35	29	31	27	26	30	32
4	18	21	21	21	22	20	20	18
3	15	14	18	18	19	18	15	14
2	6	8	8	8	9	10	10	9
Sărac 1	4	6	9	7	8	10	7	6

9. Proprietăți/coproprietăți

Ce proprietăți (co-proprietăți) aveți (dvs. și familia)?

2006

% din total gospodării

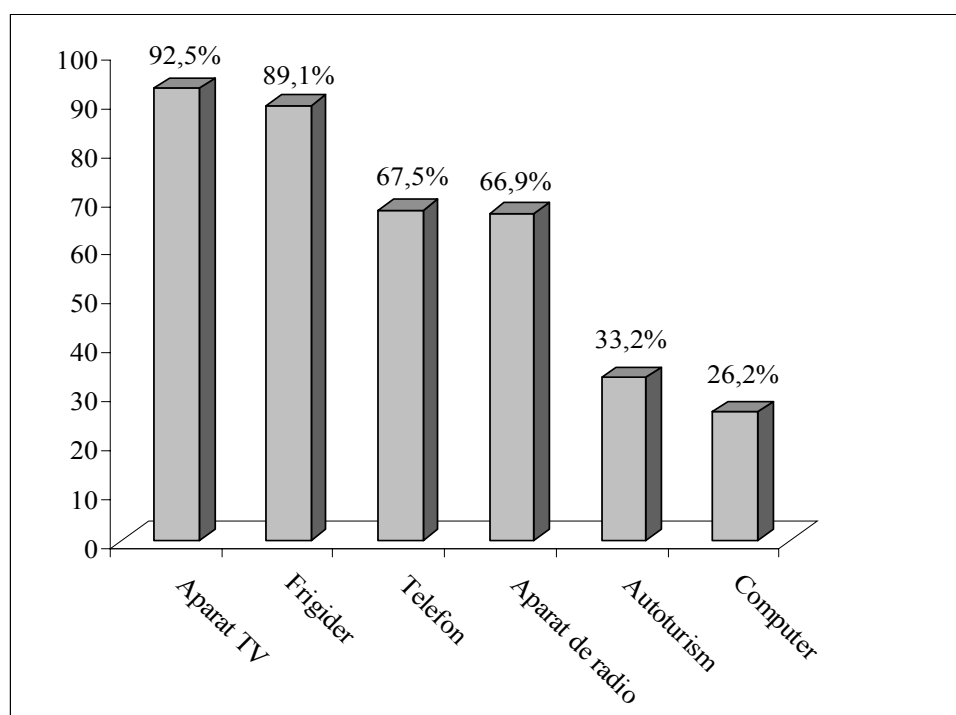
Proprietăți	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Locuință	59	64	77	87	90	83	86	89	92	94	90	90
Teren agricol peste 0,5 ha	29	43	43	39	46	49	49	49	50	44	35*	38
Gospodărie țărănească	–	–	–	47	39	41	40	38	37	41	29*	42
Acțiuni	–	1	2	5	4	5	37	52	38	21	8	6
Alte proprietăți imobiliare	–	–	–	3	3	3	3	5	5	4	4	7
Unități productive	3	2	2	3	1	1	3	3	3	2	2	1
Magazine	1	4	4	3	2	3	3	2	3	2	2	2

*Este posibil ca în anul 2003 populația să fi avut o anumită rețineră în a declara că deține teren agricol și gospodărie țărănească.

10. Posesia de bunuri de folosință îndelungată

Ce bunuri aveți în gospodărie?

2006

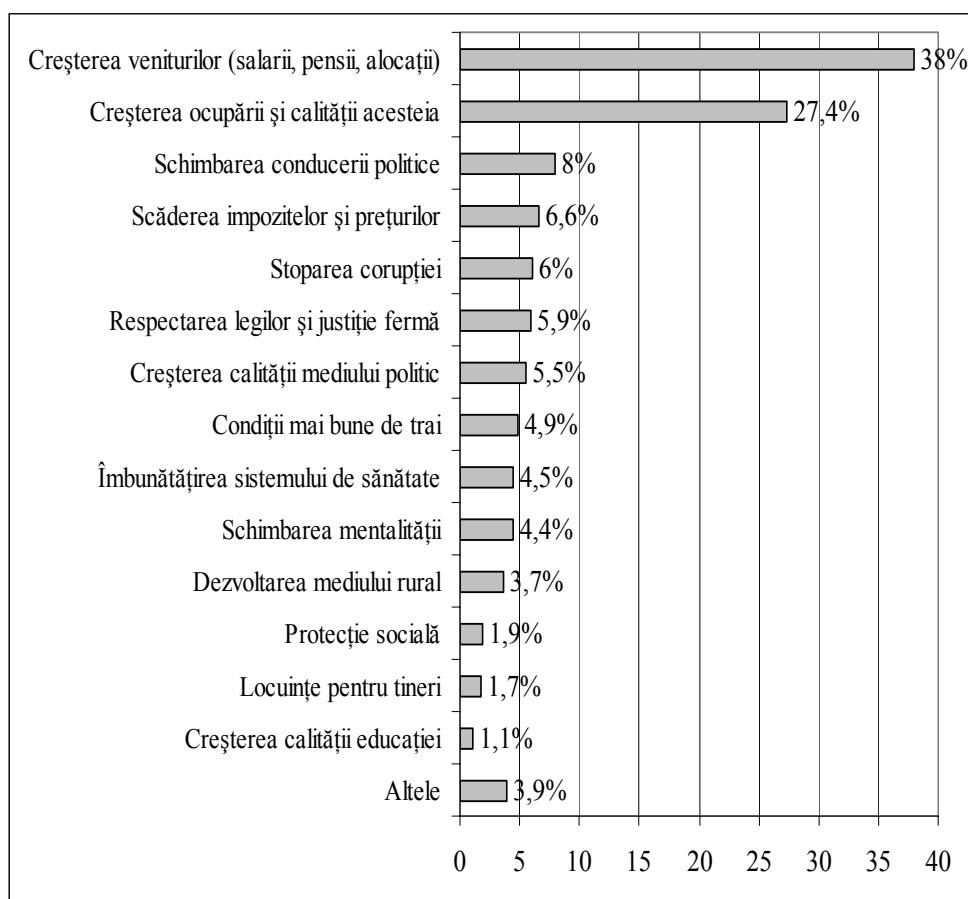
% din total gospodării

Bunuri	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Televizor	88	87	91	92	92	91	88	88	89	88	90	92
Frigider	80	82	84	86	86	85	78	82	84	80	85	89
Radio	87	80	84	82	77	83	80	79	78	70	77	67
Telefon	46	46	49	48	50	55	41	45	47	49	62	67
Autoturism	26	24	28	27	29	31	27	29	32	28	34	33
Computer	–	–	–	4	6	4	4	4	6	5	16	26

11. Măsuri pentru îmbunătățirea condițiilor de viață

Ce credeți că ar trebui făcut pentru îmbunătățirea condițiilor de viață din România?

2006

MEDIUL SOCIAL

Evaluarea diferitelor componente ale mediului social creează o imagine asupra condițiilor structurale care le sunt oferite oamenilor de către societate, astfel încât aceștia să poată avea o viață de calitate.

Datele indică faptul că oamenii apreciază *relațiile pe care le au cu vecinii* ca fiind pozitive, acest aspect cunoscând o stabilitate mare în timp.

Evaluarea *accesibilității la diferite forme de învățământ* este importantă deoarece relevă percepția oamenilor asupra șanselor de acces social. Totodată, exprimă o trăsătură majoră a societății: aceea de a avea frontiere „deschise” între clasele sociale, de a le oferi indivizilor posibilitatea de a-și depăși condiția și a accede într-o clasă superioară.

În ceea ce privește evaluarea *accesibilității formelor de învățământ*, există un echilibru între cei ce apreciază șansele de acces la educație ca fiind scăzute și cei care le consideră ca fiind ridicate, aceasta indicând un aspect mai degrabă controversat al mediului social, nefiind vizibil un consens în această sferă.

O altă componentă a mediului social în care trăiesc indivizii, *asistența medicală*, este evaluată de o majoritate a subiecților ca fiind pozitivă. Este important să menționăm aici faptul că este posibil ca oamenii să ia ca referință în evaluările lor, în primul rând, asistența medicală primară, cu care cei mai mulți au contact frecvent. Poate conta, astfel, relația de cele mai multe ori personală pe care oamenii o dezvoltă cu personalul medical, modul în care sunt rezolvate problemele curente de sănătate pe care le au. Se poate vorbi, de asemenea, de o stabilitate a evaluărilor în timp pe care oamenii le fac asistenței medicale primite, mai ales în ultimii ani.

Posibilitățile de afirmare în viață sunt apreciate de către o majoritate de subiecți ca fiind scăzute, aceasta indicând o percepție negativă asupra oportunităților pe care societatea le oferă oamenilor pentru ca aceștia să trăiască în conformitate cu propriile lor valori și scopuri. O oarecare îmbunătățire este vizibilă în perioada mai recentă, 2003 și 2006, față de perioada 1997–1999, indicând o schimbare de tendință în percepțiile oamenilor asupra circumstanțelor structurale ale societății românești.

Informația primită prin mass-media este evaluată în mod pozitiv, majoritatea respondenților apreciind-o ca fiind bună și foarte bună. Evaluările indică, deci, consens în societate asupra acestui aspect. În timp, aprecierile pozitive au înregistrat o tendință de creștere, începând cu 1995, cunoscând cel mai ridicat nivel în anul 2006.

Schimbările din societatea românească de după 1989 sunt apreciate de către o proporție de 42% dintre respondenți ca fiind „unde la mijloc”, în timp ce o treime dintre subiecți le apreciază ca negative.

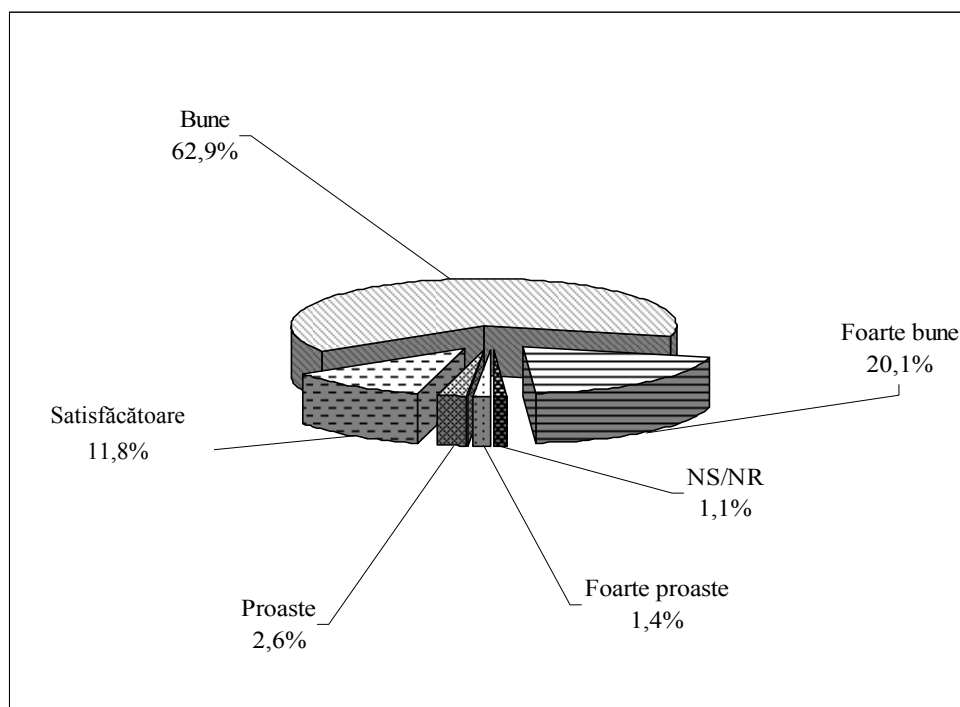
Temerile legate de șomaj înregistrează unul dintre cele mai scăzute niveluri de după 1990, pentru prima oară în 2006 o majoritate a respondenților declarând că

nu se teme deloc de *șomaj*. Aceași tendință este valabilă și pentru *temerile de conflicte sociale*. Aceasta reflectă schimbările pozitive din domeniul economic și al pieței muncii din ultimii ani, dar și o stabilitate socială care a contribuit la un sentiment crescut al siguranței. *Temerile legate de creșterea prețurilor și de impozite* rămân cele mai pregnante pentru vasta majoritate a oamenilor.

1. Relațiile cu vecinii

Cum apreciați relațiile cu vecinii dvs.?

2006

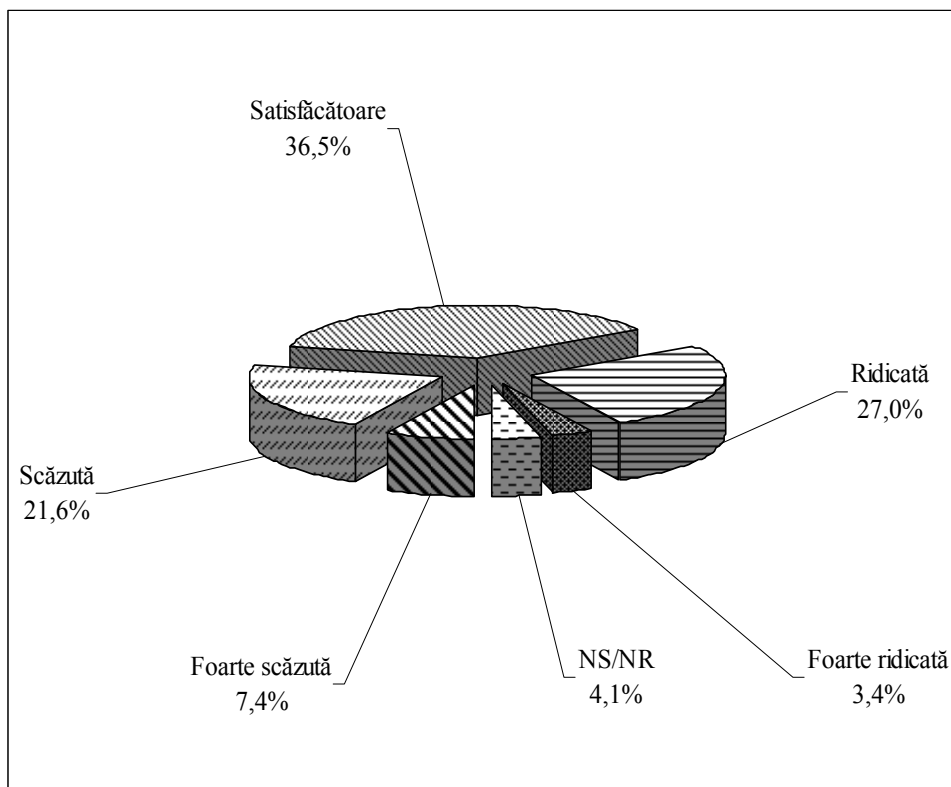
%

Relațiile cu vecinii	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte proaste	1	1	1	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Proaste	1	2	2	2	2	2	3	2	1	2	2	3
Satisfăcătoare	12	9	9	7	8	7	13	8	12	11	11	12
Bune	62	57	62	69	69	71	65	72	71	67	68	63
Foarte bune	23	29	25	21	20	19	16	16	13	18	18	20

2. Accesibilitatea formelor de învățământ

Caracterizați accesibilitatea formelor de învățământ dorite de dvs. și de cei apropiați.

2006

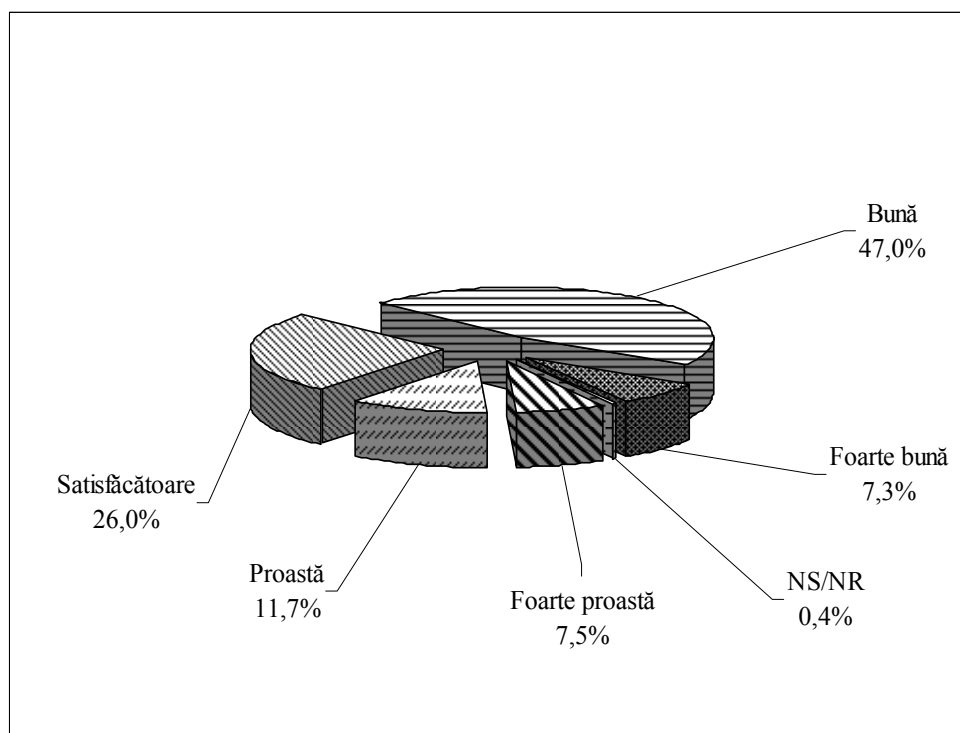
%

Accesibilitatea formelor de învățământ	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte scăzută	7	6	6	7	3	5	8	8	5	7	5	7
Scăzută	19	21	19	21	21	21	24	23	23	33	20	22
Satisfăcătoare	30	30	32	26	36	36	35	33	34	37	33	36
Ridică	18	13	24	28	31	32	23	24	28	17	30	27
Foarte ridicată	3	2	3	3	3	2	2	2	2	2	3	3

3. Asistența medicală

Cum apreciați asistența medicală primită?

2006

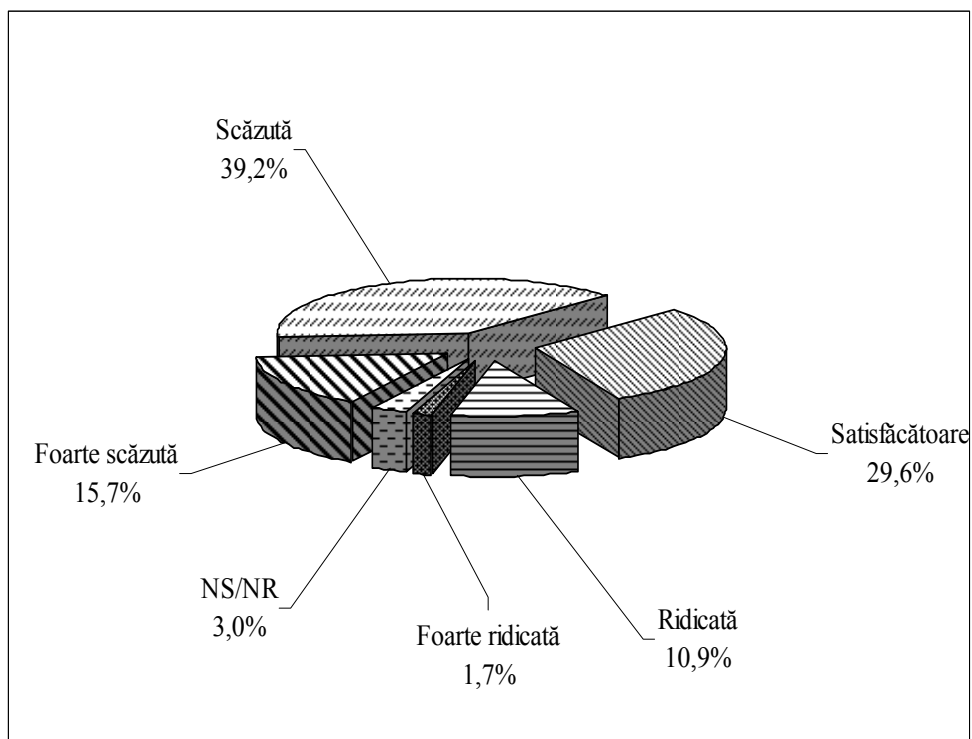
%

Asistența medicală	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte proastă	6	10	10	5	3	2	7	6	4	4	4	7
Proastă	17	23	18	13	11	10	15	15	16	17	12	12
Satisfăcătoare	33	32	32	29	26	26	28	28	29	27	30	26
Bună	36	26	34	47	54	56	44	46	45	45	47	47
Foarte bună	6	2	4	5	5	5	4	3	4	4	6	7

4. Posibilitățile de afirmare în viață

Cum apreciați posibilitatea de afirmare în viață (pentru dvs. sau cei apropiați)?

2006

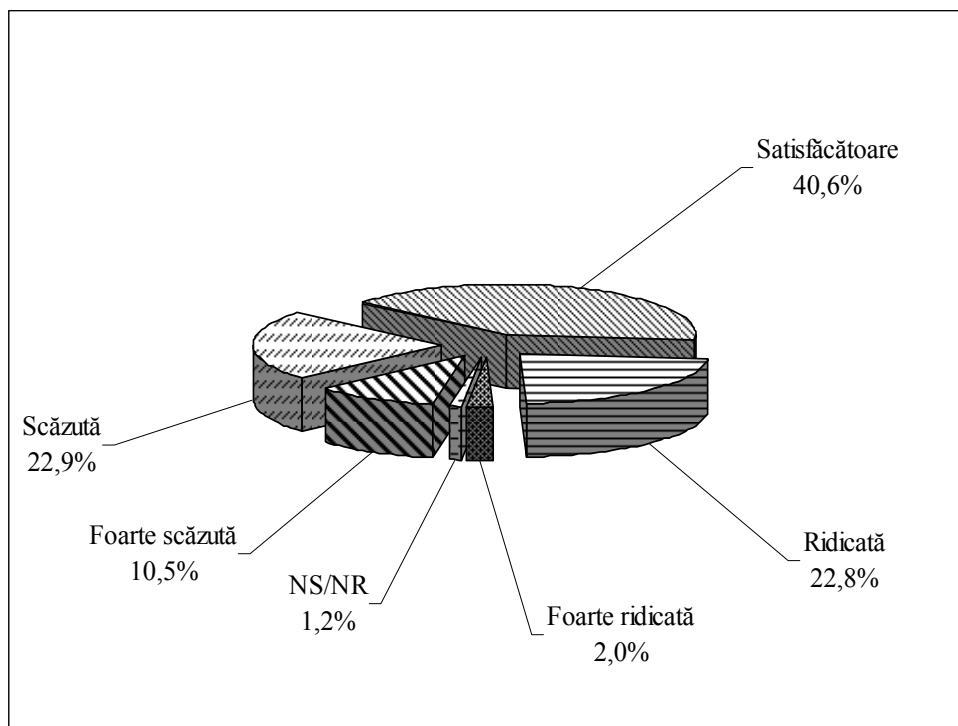
%

Posibilitatea de afirmare în viață	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte scăzută	14	11	8	13	14	12	17	16	16	19	16	16
Scăzută	25	27	33	39	43	40	38	40	46	49	40	39
Satisfăcătoare	42	31	32	24	23	30	28	25	25	21	25	30
Ridicăță	17	10	13	12	8	10	8	8	7	6	12	11
Foarte ridicată	1	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	2

5. Respectarea drepturilor personale

Cum apreciați măsura în care drepturile dvs. sunt respectate?

2006

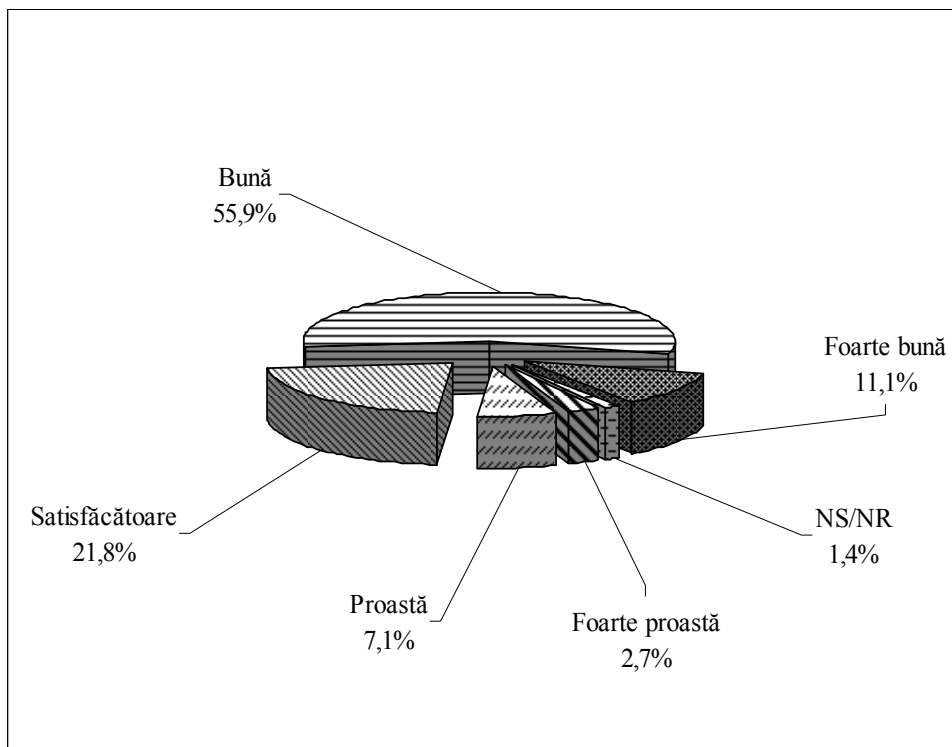
%

Respectarea drepturilor personale	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte scăzută	8	10	7	6	6	7	7	7	8	9	7	10
Scăzută	22	26	25	22	25	25	22	21	24	30	25	23
Satisfăcătoare	42	41	39	42	40	38	41	39	42	42	42	41
Ridicăță	25	15	25	28	25	28	25	29	21	15	22	23
Foarte ridicată	3	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1	2

6. Informația primită prin mass-media

Cum apreciați informația pe care o primiți prin mijloacele de comunicare (presă, radio, TV) ?

2006

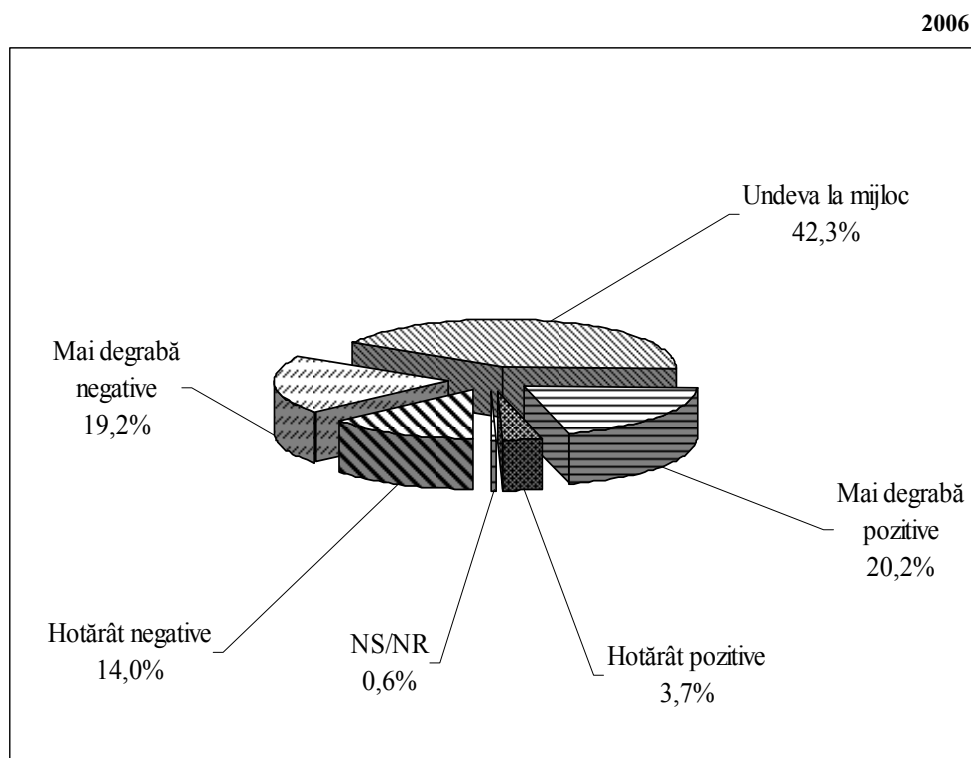

%

Informația primită prin mass-media	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte proastă	6	6	5	3	2	2	1	1	2	3	1	3
Proastă	12	16	18	13	10	6	6	5	8	8	6	7
Satisfăcătoare	32	39	36	34	34	29	24	24	25	27	24	22
Bună	40	29	33	44	48	56	53	56	54	51	58	56
Foarte bună	8	3	4	4	4	7	12	10	7	8	8	11

7. Schimbările din societatea românească de după 1989

Cum apreciați schimbările din societatea românească de după 1989 ?

%

Schimbările de după 1989	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Hotărât negative	5	6	5	7	9	17	7	14
Mai degrabă negative	25	23	19	23	28	37	29	19
Undeva la mijloc	44	47	45	43	43	33	42	42
Mai degrabă pozitive	21	19	24	21	15	10	17	20
Hotărât pozitive	3	4	6	4	3	2	2	4

8. Temeri ale populației

În perioada următoare, de ce anume vă temeți cel mai mult pentru dumneavoastră și familia dumneavoastră?

2006
%

Temeri legate de:	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Șomaj												
Mult	16	37	34	29	42	34	35	36	40	44	42	25
Puțin	33	26	18	17	21	23	23	19	23	23	17	22
Deloc	48	34	45	53	33	42	40	40	34	31	37	52
Conflicte sociale												
Mult	–	38	27	20	21	20	19	18	26	33	18	10
Puțin	–	41	39	39	38	40	39	36	46	40	41	36
Deloc	–	19	33	40	39	40	39	41	26	24	40	52
Criminalitate												
Mult	36	50	34	36	35	28	29	27	38	39	26	21
Puțin	42	32	36	36	39	40	40	38	41	39	41	36
Deloc	21	16	29	28	25	31	28	30	19	20	32	41
Creșterea prețuri												
Mult	63	82	86	89	90	89	88	87	90	91	88	84
Puțin	28	14	10	6	8	8	8	9	8	6	9	11
Deloc	8	3	4	4	2	3	2	2	1	2	3	4
Impozite												
Mult	–	76	75	76	80	76	71	66	78	86	82	80
Puțin	–	17	17	15	14	15	19	23	15	9	13	14
Deloc	–	5	7	9	5	8	8	7	5	3	4	6

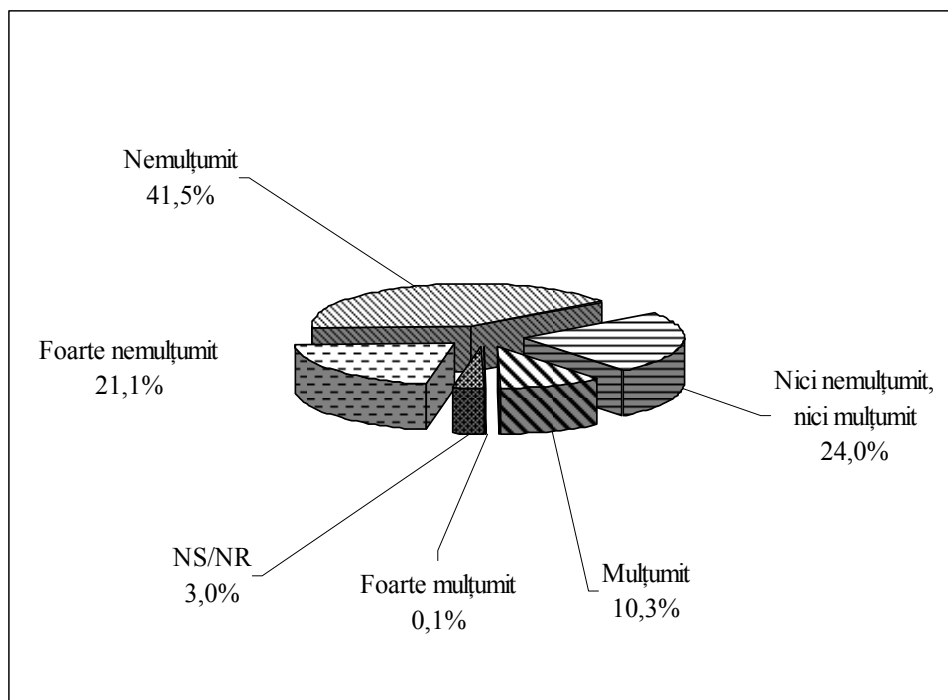
MEDIUL POLITIC

Majoritatea respondenților se declară nemulțumită de *viața politică din țară*, iar *conducerea țării* este negativ evaluată de cea mai mare parte a subiecților. În general, acești indicatori tind să fie sensibili la ciclurile electorale, variind în funcție de acestea. Ei exprimă evaluări ale condițiilor mediului politic, așa cum sunt percepute la nivel subiectiv de către indivizi, fiind și în funcție de aspirațiile pe care oamenii le au cu privire la aceste condiții. În ceea ce privește evaluarea conducerii țării, evaluările negative înregistrate în anul 2006 ating un nivel înalt, înscriindu-se în tendința negativă a acestui indicator, inițiată începând cu anul 1998. Pe ansamblu, mediul politic se menține ca un aspect negativ printre condițiile structurale ce caracterizează societatea românească.

1. Satisfacția față de viața politică din țară

Cât de mulțumit sunteți de viața politică din țară?

2006

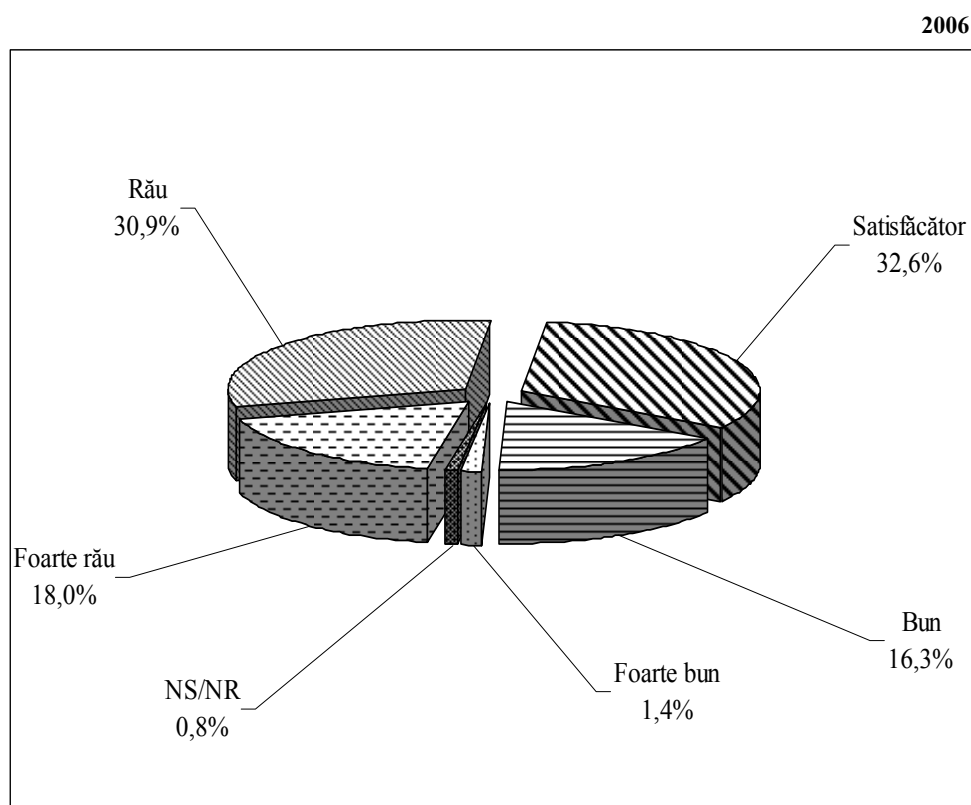

%

Viața politică din țară	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte nemulțumit	20	34	14	13	14	15	8	12	22	36	17	21
Nemulțumit	27	30	47	43	44	39	33	37	45	44	41	41
Nici mulțumit, nici nemulțumit	34	25	24	27	27	32	35	30	22	12	26	24
Mulțumit	12	5	10	12	9	10	19	13	5	4	10	10
Foarte mulțumit	4	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0

2. Conducerea țării

Caracterizați modul în care este condusă țara.

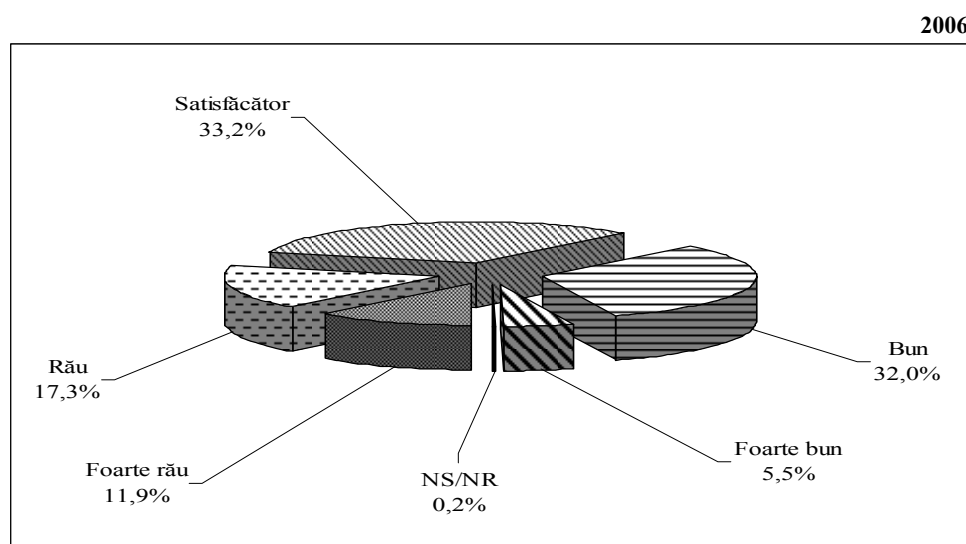

%

Conducerea țării	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte rău	5	11	14	15	12	12	13	12	22	38	16	18
Rău	14	22	29	28	26	25	32	25	38	39	30	31
Satisfăcător	39	38	34	37	40	36	31	39	28	16	33	33
Bun	33	20	18	17	19	24	20	21	9	6	18	16
Foarte bun	7	2	2	1	2	2	1	1	0	0	1	1

3. Activitatea primăriei

Caracterizați modul în care primăria administrează localitatea.

%

Activitatea primăriei	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte rău	7	9	8	17	16	16	7	10	9	11	11	12
Rău	23	26	27	28	28	28	21	18	23	22	16	17
Satisfăcător	38	36	34	32	33	28	33	34	36	34	34	33
Bun	26	22	25	21	21	25	34	32	28	30	34	32
Foarte bun	4	2	3	2	2	2	4	3	2	3	4	5

VIATA PROFESIONALĂ

Analiza dimensiunii ocupare/viața profesională arată o percepție ușor îmbunătățită a populației față de piața muncii. Comparând anul 2006 cu datele obținute în anii anteriori, aprecierile pozitive ale *șanselor de obținere a unui loc de muncă* au înregistrat o creștere, de la 19%, în 2003 la 26%, în 2006. Aceasta este dovedită și de indicatorii obiectivi care arată o creștere a ratei ocupării în ultimii ani și o scădere a ratei șomajului.

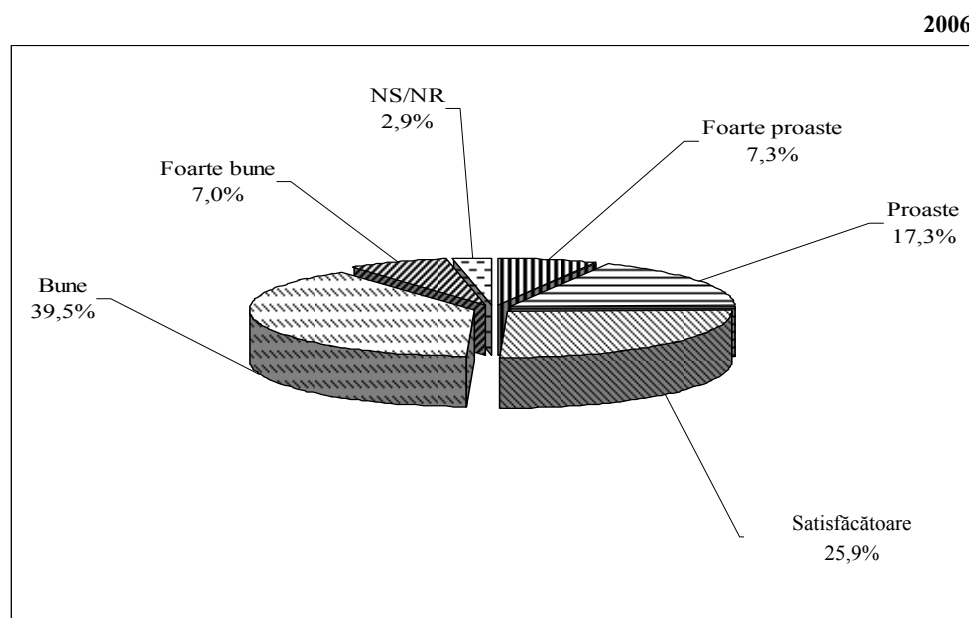
Evaluarea *condițiilor de muncă* reprezintă un indicator utilizat frecvent pentru a măsura dimensiunea subiectivă a calității ocupării. Datele din cercetare sugerează o imagine destul de proastă a condițiilor de muncă, aproximativ 24% din populația ocupată din eșantion apreciindu-le negativ, iar 47%, pozitiv. În comparație

cu anii trecuți, populația tinde să evalueze ceva mai slab acest indicator, situație explicabilă prin creșterea numărului orelor de muncă (Mărginean, 2007).

Satisfacția față de locul de muncă reprezintă un alt indicator important în evaluarea subiectivă a ocupației și este influențat atât de experiența personală a individului cât și de așteptările și aspirațiile sale cu privire la propriul loc de muncă. Datele de cercetare arată că aproximativ 56% din populația investigată se declară mulțumită cu locul de muncă, observându-se o creștere ușoară față de valul precedent (2003).

1. Condițiile de muncă

Cum caracterizați condițiile de muncă (populația ocupată)?

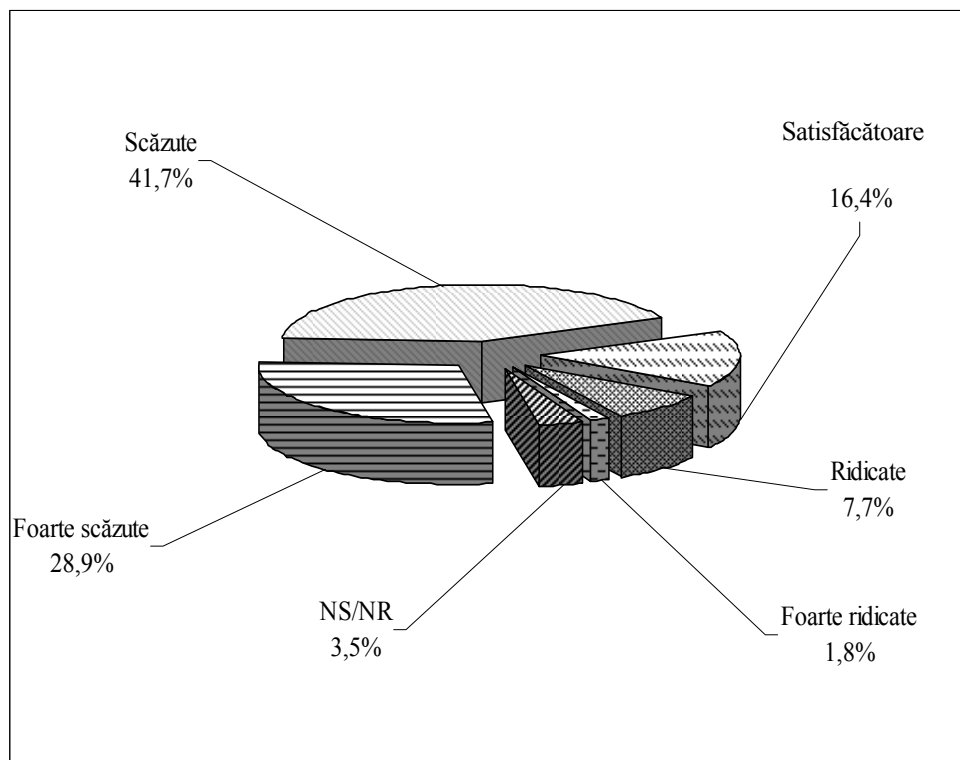

Condițiile de muncă	%											
	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte proaste	3	5	5	3	4	6	7	5	5	5	5	7
Proaste	10	14	16	16	16	15	18	18	12	23	15	17
Satisfăcătoare	30	36	32	29	28	29	32	33	37	35	29	26
Bune	38	40	41	46	46	45	39	40	35	32	36	39
Foarte bune	6	5	6	5	6	5	4	3	2	4	6	7

2. Posibilitățile de obținere a unui loc de muncă

Cum apreciați posibilitățile de obținere a unui loc de muncă pe măsura intereselor și a capacității (pentru dvs. și cei apropiați)?

2006

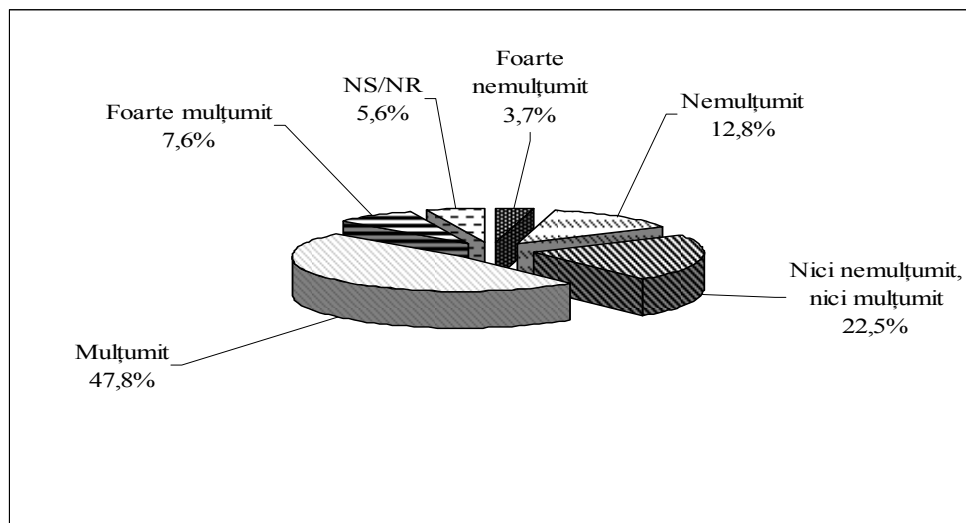
%

Posibilitățile de obținere a unui loc de muncă	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte scăzute	12	16	21	27	34	34	30	29	39	38	35	29
Scăzute	27	27	33	36	39	42	41	43	39	43	40	42
Satisfăcătoare	35	22	17	12	15	14	16	14	12	11	13	16
Ridicate	23	11	11	10	7	7	7	7	5	5	6	8
Foarte ridicate	3	3	2	1	0	0	1	1	0	0	0	2

3. Satisfacția față de locul de muncă

Cât de mulțumit sunteți de locul de muncă pe care îl aveți?

2006

%

Satisfacția față de locul de muncă	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept	1994 Sept	1995 Sept	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte nemulțumit	5	5	3	2	3	2	3	4	2	2	3	4
Nemulțumit	15	11	9	12	10	11	13	13	13	14	12	13
Nici mulțumit, nici nemulțumit	37	45	26	17	20	17	19	20	24	22	23	22
Mulțumit	32	26	49	42	57	58	56	54	54	53	51	48
Foarte mulțumit	11	13	13	3	10	11	8	9	7	8	10	8

VIAȚA PERSONALĂ

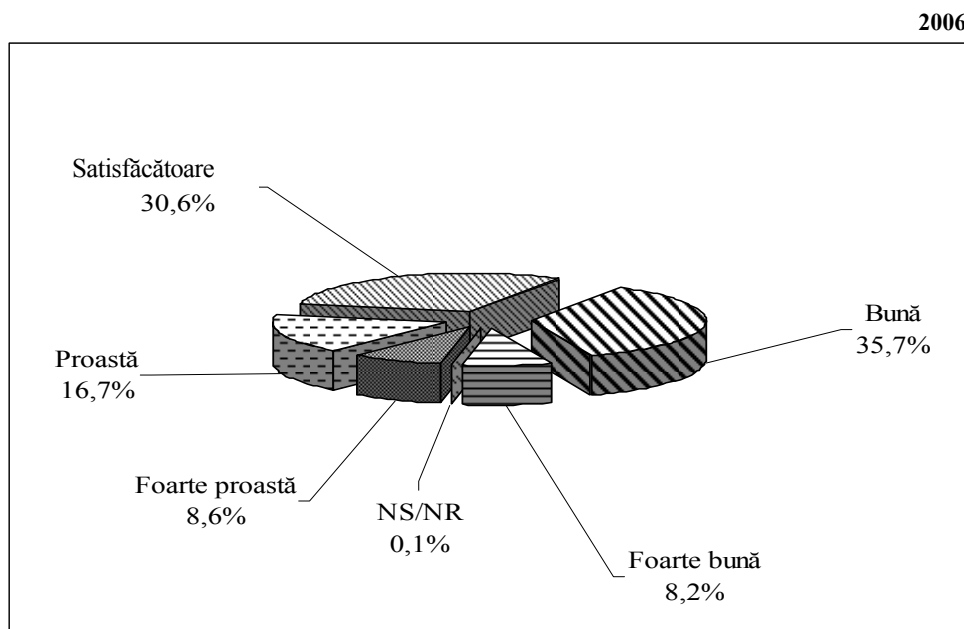
Starea de sănătate este apreciată de marea majoritate a respondenților fie ca satisfăcătoare, fie ca bună sau foarte bună. În timp, este vizibilă o oarecare deteriorare a evaluărilor pozitive, față de anii 1990–1992 și o stabilitate a aprecierilor în ultimii ani.

Relațiile din familie constituie o dimensiune a vieții personale pe care vasta majoritate a populației o evaluează în mod pozitiv. Este aspectul vieții cel mai înalt apreciat, variațiile în timp în acest domeniu nefiind semnificative.

Satisfacția față de viața de zi cu zi surprinde starea care este rezultatul tuturor condițiilor pe care oamenii le experimentează în viața lor. Datele arată că o mare parte dintre oameni (40%) se declară fie mulțumită fie foarte mulțumită de propria viață în anul 2006, acesta fiind cel mai înalt nivel al satisfacției înregistrat pe parcursul tranziției. Deși în general nivelul satisfacției nu poate fi considerat mare, o treime dintre subiecți declarându-se nemulțumiți sau foarte nemulțumiți de viața lor, datele arată o ușoară tendință pozitivă, în raport cu anul 1999.

1. Starea de sănătate

Cum apreciați, în general, starea dvs. de sănătate?

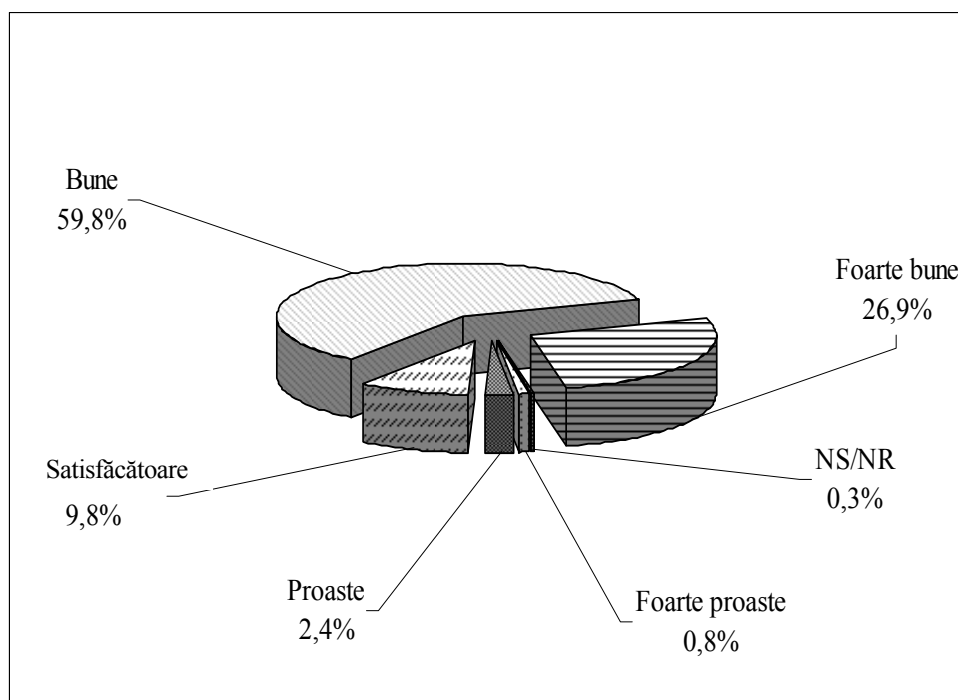

Sănătatea	%											
	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte proastă	1	3	4	7	6	6	9	9	9	9	8	9
Proastă	7	9	13	17	20	17	17	19	20	21	20	17
Satisfăcătoare	29	34	33	36	36	36	35	34	35	32	30	31
Bună	51	43	41	34	34	36	34	34	32	32	34	36
Foarte bună	12	10	9	6	4	4	5	4	4	6	8	8

2. Relațiile din familie

Cum apreciați relațiile din familie?

2006

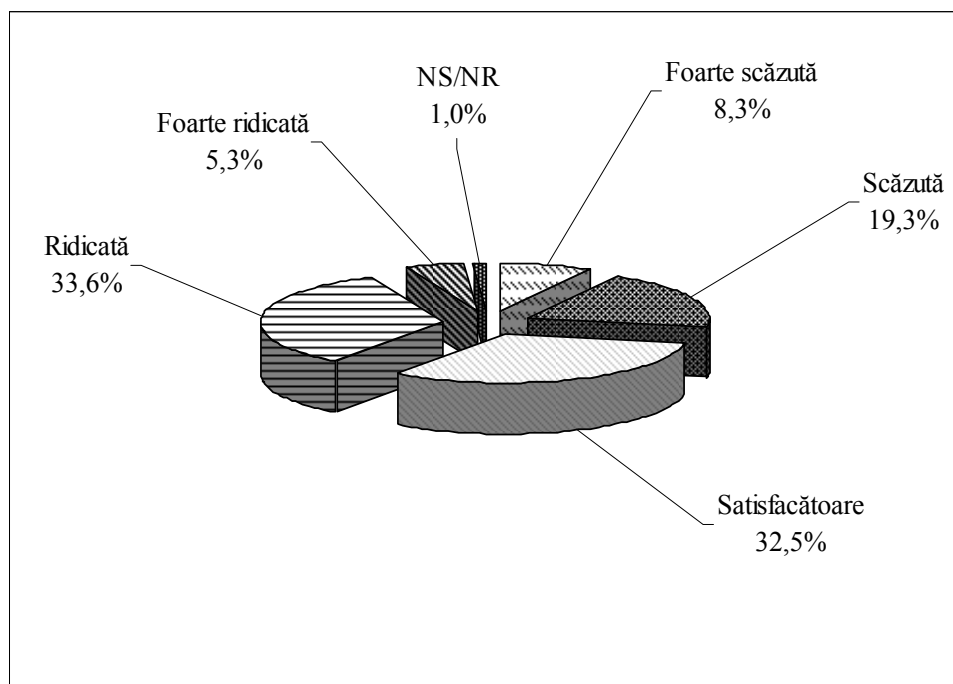
%

Relațiile din familie	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept	1994 Sept	1995 Sept	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte proaste	1	1	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1
Proaste	1	2	1	2	2	1	3	2	3	2	2	2
Satisfăcătoare	8	9	7	8	8	9	11	10	12	13	10	10
Bune	51	55	57	66	68	66	64	71	68	62	60	60
Foarte bune	39	32	34	24	22	24	21	17	17	21	27	27

3. Securitatea personală (siguranța vecinătății)

Caracterizați securitatea dvs. de acasă, de pe stradă etc.

2006

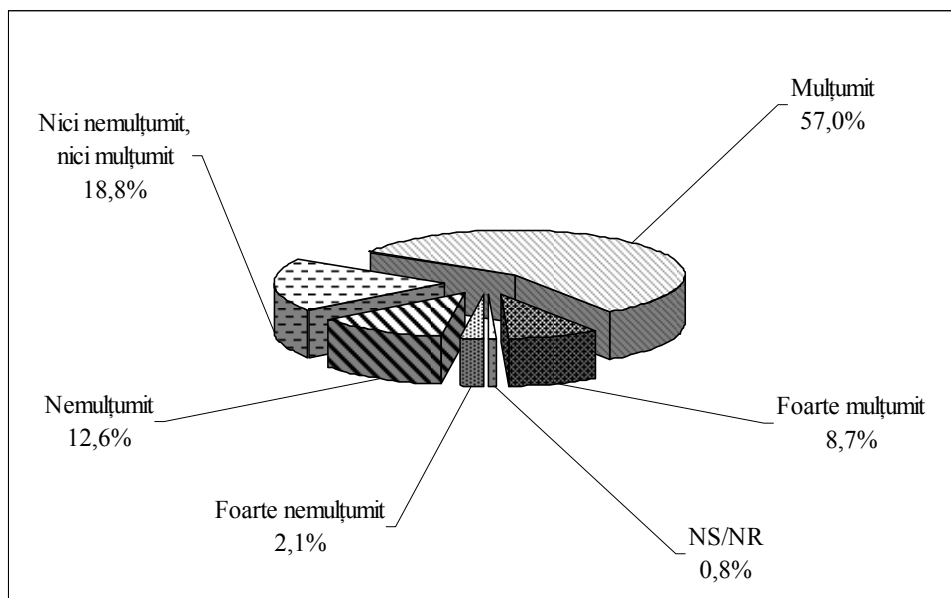
%

Securitatea personală	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte scăzută	10	18	13	12	9	7	8	7	8	8	6	8
Scăzută	23	30	28	33	26	22	23	21	21	27	17	19
Satisfăcătoare	36	31	25	27	36	34	34	31	38	39	35	32
Ridică	23	14	27	23	25	34	31	36	30	22	34	34
Foarte ridicată	6	3	6	2	3	3	3	3	2	3	6	5

4. Satisfacția față de realizările în viață

Cât de mulțumit sunteți de ceea ce ați realizat până acum în viață?

2006

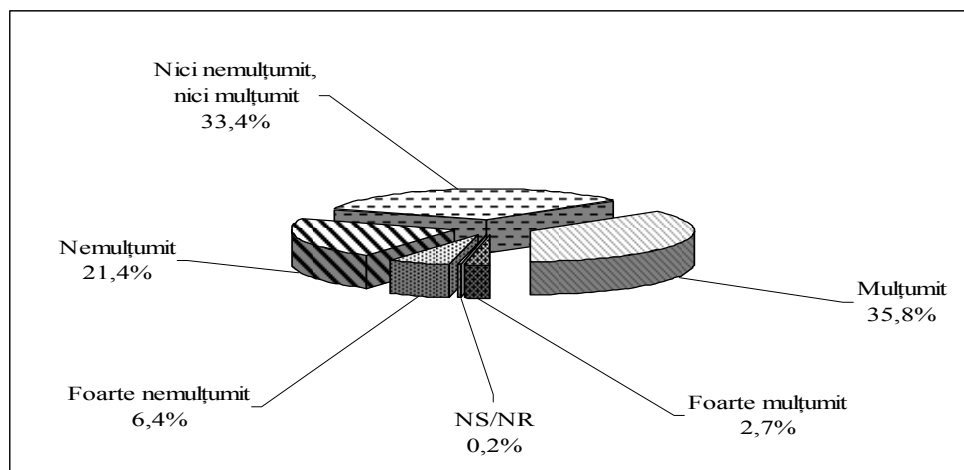
%

Satisfacția față de realizările din viață	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte nemulțumit	6	9	3	1	3	2	4	3	3	5	4	2
Nemulțumit	15	19	14	14	15	14	17	17	18	17	15	13
Nici mulțumit, nici nemulțumit	44	42	22	19	27	20	22	20	20	23	21	19
Mulțumit	27	22	53	58	50	57	50	54	54	49	53	57
Foarte mulțumit	8	7	8	7	5	7	6	5	4	5	5	9

5. Satisfacția față de viața de zi cu zi

Luând în considerare întreaga situație, cât de mulțumit sunteți de viața dvs. de zi cu zi?

2006

%

Satisfacția față de viața de zi cu zi	1990 Iun.	1991 Iun.	1992 Mai	1993 Sept.	1994 Sept.	1995 Sept.	1996 Nov.	1997 Oct.	1998 Oct.	1999 Nov.	2003 Iun.	2006 Iun.
Foarte nemulțumit	6	8	7	7	7	7	9	8	10	11	8	6
Nemulțumit	16	17	24	25	31	26	28	29	33	33	25	21
Nici mulțumit, nici nemulțumit	47	57	37	35	35	36	33	31	31	31	33	33
Mulțumit	26	13	30	31	25	29	28	23	25	23	32	36
Foarte mulțumit	4	3	2	1	1	1	1	1	1	1	2	3

The present paper describes the dynamics of Romanians' quality of life by using longitudinal data, covering the period 1990–2006. The five dimensions of quality of life are: the living conditions, the social environment, the political sphere, the work life and the personal life. Research data describe the levels registered by indicators during time and allow characterising the life realms in their dynamics. This study contains primary research data which could be interesting to those interested in quality of life and related domains (social policy, economic policy, etc). It comprises evaluations of objective conditions as well as people's satisfactions regarding those states. Results show that, overall, we can speak of a relatively low level of quality of life, with a positive trend of most indicators, starting in 2003 and continuing in 2006.

